

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

ภัทรนิชา สุธาชาติ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t -test ทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้าน ($\bar{x} = 4.47$) อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษายบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษายบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

คำสำคัญ

บทบาทของผู้บริหาร; การส่งเสริม; เรียนการสอน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บทนำ

อนาคตของประเทศขึ้นอยู่กับเด็กและเยาวชน เพราะโลกในยุคปัจจุบันการแข่งขันขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของคนในชาติ โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการเรียนรู้โดยเร็วที่สุด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเยาวชน ให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีทักษะในการจัดการ มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และรักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องจากอดีตที่ผ่านมา พบว่าในด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทย ผู้เรียนไม่ได้รับการสนองตอบในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือมีความถนัด ไม่ได้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพในธรรมชาติตัวเองการเรียนรู้เกิดจากครูหรือผู้อื่นเป็นผู้ถ่ายทอดซึ่งมุ่งทักษะด้านการฟัง พูด และเขียน แต่ขาดทักษะด้านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 3)

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนามนุษย์อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติและสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาประชากรไทยให้มีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้น จะต้องใช้ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นที่ยอมรับกันว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือวิธีที่สามารถสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มที่ แนวคิดการจัดการศึกษามีรากฐานจากปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน และเป็นแนวทางที่ได้รับการพิสูจน์ว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเฉพาะดังกล่าวข้างต้น (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 22-31)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายให้สถานศึกษาปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนการสอนตามแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 ว่าด้วยการจัดการศึกษาโดยเฉพาะมาตรา 22,24 ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการเปลี่ยนจากการเรียนรู้ปัจจุบันที่เน้นการท่องจำ และเน้นหลักสูตรวิชาเป็นตัวตั้ง เป็นการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และการพัฒนาทางจิตใจ โดยผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ องค์ประกอบภายนอกตัว

ได้แก่ การได้รับความสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน สภาพแวดล้อม อีกด้านหนึ่ง คือ องค์ประกอบภายในตัวของนักเรียน ซึ่งได้แก่ความรู้สึกรักใคร่ของตนเอง เมื่อนำทั้ง 2 ส่วนมาพิจารณาด้วยวิธีการที่ถูกต้องอย่างเป็นระบบ จะเกิดสาระที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม นั่นคือ ปัญญาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการศึกษา ขั้นตอนของการเรียนรู้ ครูผู้สอนและโรงเรียน จะต้องจัดสภาพแวดล้อม และเนื้อหาสาระตลอดจนกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่อง ความถนัด ความสนใจ และความสามารถทางกายและสติปัญญาเป็นสำคัญ หัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ และหัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง หรือที่เรียกว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” (อมรวิรัช นาคทรรพ. 2544 : 27-31) จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และได้ใช้หลักสูตรครบทุกระดับชั้นในโรงเรียน นาร่อง และโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2547 และโรงเรียนทั่วไปในปีการศึกษา 2548 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการติดตามผลการใช้หลักสูตร รวมทั้งได้มีการรวบรวมความคิดเห็นจากทุกเขตพื้นที่การศึกษาและเปิดเว็บไซต์รับฟังความคิดเห็น พบว่ามีปัญหาความเข้าใจไม่ตรงกันในหลาย ๆ เรื่อง ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเจตนารมณ์ให้ “ปี 2549 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”

แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ยังไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดเป็นอันมากในเรื่องนี้อยู่ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่สำคัญอย่างมาก ในการเป็นผู้ริเริ่มชี้นำ มีนโยบายในการปฏิบัติแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนจัดปัจจัยสนับสนุนต่างๆต่อผู้ปฏิบัติ ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงเพราะเพียงลำพังครูผู้สอนถึงจะมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากเพียงใด ก็ยังคงไม่สามารถประสบความสำเร็จได้หากขาดการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะสำเร็จได้ก็ด้วยความเอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างจริงจัง โดยต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ พร้อมๆ กับให้ความรู้ สร้างความเข้าใจให้กับครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะการมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้เรียน จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้โดยที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ลงมือทำ แนะนำครูผู้สอน โดยการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ ร่วมกันวางแผนปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน กำหนดเป้าหมาย คุณภาพของผู้เรียน กำหนดมาตรฐานคุณภาพ มีการวางแผนบริหารจัดการ กำหนดระบบงานสร้างกลไกความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการปรึกษาหารือ เพื่อให้บุคลากรทุกคนเห็นพ้องต้องกัน แล้วจึงมอบหมายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคน ขณะเดียวกันก็ร่วมกันคิดกลวิธี กลยุทธ์ เพื่อหาทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียน เช่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ จากสถานศึกษาอื่นจากผู้นำชุมชน จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอน และดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดระบบการประเมินผลอย่างครบวงจร พร้อมทั้งวางแผนการ

ติดตามประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้การปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็ย่อมจะสัมฤทธิ์ผล

จากสภาพความจำเป็นและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ที่กำลังดำเนินการอยู่ว่ามีลักษณะในการบริหารจัดการอย่างไร เป็นไปตามแนวคิด และทฤษฎี การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือไม่ ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อันเป็นกฎหมายแม่บทของการจัดการศึกษาที่มุ่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทุกมิติ และยังเป็นการตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งได้กำหนดให้โรงเรียนปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลทางการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเพื่อจะใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ตามแนวความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ตามแนวความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 ด้านคือ

- 1.1 ด้านการส่งเสริมวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.2 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.4 ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 650 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 303) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน

2.3 สมมติฐานการวิจัย

2.3.1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน

2.3.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกัน

2.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

2.4.1 ทราบสภาพบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

2.4.2 เพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้รับผิดชอบการส่งเสริมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร นำไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุง พัฒนารูปแบบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Congruence (IOC) และความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.841 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ 1. ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร 3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (คำถามปลายเปิด)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่หาร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศโดยใช้ t -test
4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หากมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าคะแนนเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Post hoc Comparison)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 242 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 10-20 ปี มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ต่ำกว่า 10 ปี และมากกว่า 20 ปี ตามลำดับ
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 242 คน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้าน ($\bar{X} = 4.47$) อยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษายบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05
4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวาที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษายบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวาที่มีต่อ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ เชวง เพชรภา (2553) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเท่ากัน โดยมีความคิดเห็นในด้านการส่งเสริมวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน และรองลงมาคือ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องมาจาก ในการศึกษายุคปัจจุบันที่เป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษานั้นผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นผู้คอยที่จะอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ครู ในทุก ๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชวง เพชรภา (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับตามด้านที่เฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการส่งเสริมประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล และด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาตามตำแหน่งหน้าที่ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ถ้าจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการส่งเสริมวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการวางแผนการเรียนการสอนโดยมีการกำหนดนโยบายแนวปฏิบัติกำหนดแผนปฏิบัติ การเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การ จัดเตรียมสื่อ เครื่องมือ และแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและมีการจัดให้ผู้เรียนเลือกเรียนในสิ่งที่สนใจตามความเหมาะสมของเนื้อหาและหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ศรีสุระ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผนการเรียนการสอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายในการกำกับติดตาม และนิเทศภายใน โรงเรียนสำหรับครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการสอนที่มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกำหนด แนวทางให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

1.2 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายข้อ มีความ คิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการร่วมส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองให้มี คุณสมบัติตอบสนองต่อการเรียนการสอนและร่วมมือกับครูจัดทำหลักสูตรที่ หลากหลาย ตอบสนอง ต่อความถนัดและความต้องการของผู้เรียน และมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่ เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรม กระตุ้นให้ครูช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ เชวง เพชรภา (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 3 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีบทบาทในการส่งเสริมปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายข้อ มี ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อที่หลากหลายให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ เชิญผู้มีปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน รายงานความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยการใช้สื่อที่หลากหลายให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ ชี้แจงให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้าใจ บทบาทในการมีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนการสอน เชิญผู้ปกครองและชุมชนเข้าชมบรรยากาศ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมทั้ง สนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเข้าร่วมประชุมกับผู้นำท้องถิ่น เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางการ จัดการเรียนการสอน และขอความร่วมมือให้ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร ศรีสุระ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร โรงเรียนต้องมี บทบาทในการส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนโดยการใช้สื่อที่หลากหลายให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบ สนับสนุนให้ครูและบุคลากรเข้าร่วม ประชุมกับผู้นำท้องถิ่น เพื่อชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางการจัดการเรียนการสอน และขอความร่วมมือให้ ส่งเสริมและสนับสนุน

1.4 ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวม และรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมและการ

เอาใจใส่แนะนำให้ครูเข้าใจจุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตรการเรียนการสอน กระตือรือร้นเพื่อช่วยเหลือครูในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ให้กำลังใจแก่ครูและบุคลากรที่ตั้งใจจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สนับสนุนครูและบุคลากร จัดบรรยากาศของห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ใช้วิธีการเสนอแนะการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน มากกว่าการตำหนิและลงโทษ จัดหางบประมาณ เทคนิควิธีการใหม่ ๆ และการจัดทำสื่ออุปกรณ์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ช่วยจัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ และดูแล แก้ไข อำนวยความสะดวกแก่ครูในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริลักษณ์ ตาดี (2550) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยน่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญของการนิเทศการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการกำกับ ติดตามที่จะช่วยให้รับทราบสภาพปัจจุบัน สภาพปัญหาความต้องการของบุคลากร ประเมินปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพบังเกิดผลต่อผู้เรียน เพื่อทำให้เกิดมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้นในโรงเรียน

1.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการกำหนดนโยบายให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้แฟ้มสะสม ผลงานของผู้เรียนในการประเมินผลการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือวัด และประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยใช้วิธีที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือการประเมินผลในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินผลการปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อม โดยการสัมภาษณ์ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้ครูและนักเรียนประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่าง ครูผู้ปกครอง และนักเรียน และแนะนำส่งเสริมให้ครูกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการประเมินผลกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรลักษณ์ วิบูลย์ธนาภ (2555) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และได้กล่าวว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนเพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของผู้เรียนและพบข้อบกพร่องในการดำเนินการจัดการเรียนรู้

2. จากผลการเปรียบเทียบ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ แก้วขาวใส (2554) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามทัศนะของครูผู้สอน ช่วงชั้นที่ 1-2 โรงเรียนในกลุ่มคุณภาพเชิงคุณภาพ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างไรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 สอดคล้องกับ สมศิริ อรัญ (2546) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร ด้านการส่งเสริมวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, ด้านการประชาสัมพันธ์การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, ด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผล การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, และด้านการประเมินผลการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี และประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 10-20 ปี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี มีภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างเต็มที่ และอาจเป็นเพราะว่าครูไม่มั่นใจในเทคนิค ทักษะ และวิธีการสอนของตนว่าเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพียงใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศิริ อรัญ (2546) ที่ทำการศึกษาคุณภาพของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่พบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างก็มีพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเลือกเรียน ในสิ่งที่สนใจตามความเหมาะสมของเนื้อหาและหลักสูตร

1.3 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องไปศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของบุคลากรทางการศึกษา เช่น ฝ่ายศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฝ่ายวิชาการ จะได้ทราบแนวทางการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ต้องมีการศึกษาบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน